

tmmob HABER şehir planlama BÜLTENİ mimar ve mühendisleri odası

Sahibi : Kemal SARP

Adres : Konur Sokak 4/4-06

Sorumlu Yön. : Yusuf OKÇUOĞLU

Yenişehir-ANKARA

sayı 45
ekim 1981

bu sayıda :

PLANLAMA DENEYİMLERİ
ERZURUM NAZIM PLAN DENEYİMİ
Alim ÇOPUROĞLU

TEMSİLCİLİKLERDEN
Toplu Konut Yasasının
Düşündürdükleri-I
Kürşad ARIGÜMÜŞ

ODTÜ'DE "TARİH İÇİNDE ANKARA"
SEMİNERİ YAPILDI

ÜYELERDEN
Dünya Şehircilik Günü Üzerine
Ali ERONAT

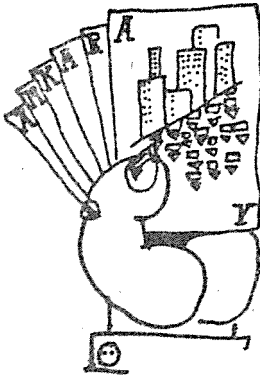
Planlama ve Plancılar
Ümit ÖZCAN

DUYURULAR

1. TÜRKİYE ŞEHİRCİLİK KONGRESİ
PROGRAMI

TMMOB CUMHURİYET'TEN GÜNÜMÜZE
TEKNİK KONGRE PROGRAMI

KISA HABERLER

başyazı

Geçen sayımızda yer alan bir duyuruda 24 Temmuz 1981 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan bir TMMOB Yönetmeliğine dayanarak Odamızın da asgari ücret ve çizim standartları konusunda bir kontrol bürosu kurduğunu ve üyelerimizin yaptıkları her tür planı bu kontrol bürosuna onaylatması gerektiğini duyurmuştu. Aslında bu uygulama yeni başlayan bir olay değildir, 1979 yılına kadar OMDU (Ortak Mesleki Denetim Uygulaması) yönetmeliği ile yapılan bu denetim, bu tarihte İmar ve İskan Bakanlığının bir genelgesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Şimdi TMMOB Yasasına dayanarak çıkartılan "Asgari Ücret, ve Çizim Standartları ile İlgili Kontrol Büroları Kurulmasına İlişkin Yönetmelikle" mesleki denetim uygulaması tekrar başlamaktadır. Gerçekte böyle bir olay gerek üyelerimizin akçasal haklarının korunması, gerekse de (daha önemlisi) mesleki çalışmaların kalitesinin belirli norm ve standartların üstüne çıkartılması açısından önemlidir. Bu denetimle mesleki çalışmalarımızın klasikleşmiş, tıpkı basım tekniğinin dışına çıkartılması olanaklı olacaktır.

Türkiye gibi çok hızlı bir kentleşme süreci yaşayan, yöreden yöreye farklı kültür özellikleri ve alışkanlıklar taşıyan bir ülkede, imar planı gibi belirli kalıpların dışına taşınılamayan bir planlama türünün nasıl sakıncalar yarattığı açıktır. Üstelik bunların bile uygulanmadığını görüyoruz.

Tüm çabamız, yıllar süren mesleki eğitim sonucu edindiğimiz birikimlerle, toplumsal ilişki ve çakarsamalarımızı kullanarak halkın sorunlarının çözülebilmesi, daha iyi yaşam koşullarına ulaşılması doğrultusundadır. Asgari ücret ve çizim standartları bürosunu kurarken büyük görevler yüklediğimizin de bilincinde olarak, tüm üyelerimizin katkılarını bekliyoruz.

**Odamız üyesi, değerli hocamız,
meslekdaşımız, bilim adamı,
çok yönlü insan,**

TARIK OKYAY' I

genç yaşta (27. 10. 1981 günü) yitirdik.

**Acılı ailesine, yakınlarına ve
tüm meslekdaşlara
başsağlığı dileriz.**

ŞPMMO

1943 yılında İstanbul'da doğdu. 1966 yılında Robert Kolej İnşaat Mühendisliğinden B.Sc. diploması ile mezun oldu. 1968 yılında ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümünden Yüksek Lisans derecesi aldı. 1969 yılında aynı bölüme öğretim asistanı olarak girdi. 1970-71 yılları arasında OECD bursu ile eğitimini sürdürdü, 1970 yılında Birmingham University, Department of Transportation and Environmental Science'den M.Sc. derecesi aldı. 1974-1981 yılları arasında ODTÜ'de öğretim üyeliği yaptı. Bu süre içinde Üniversite Konseyi üyeliğinde ve Mimarlık Fakültesi Dekan Yardımcılığında bulundu. 1979 Ocak ayında Bristol University, Department of Geography'dan Ph.D. derecesi aldı

o zor yolu seçenlerdendi...

Tümcesiyle İlhan Tekeli, TARIK OKYAY'ın kısa; fakat, toplumsal duyarlılık, halkına duyduğu sevgi, yabancılaşmamış bilim adamı niteliği ve mücadeleciliği ile dolu, onurlu yaşamını dile getiriyordu. Kıymetli hocamız, meslekdaşımız, arkadaşımıza son saygı görevi, ÖDTÜ Mimarlık Fakültesi'nde, onun mütevazı kişiliğine yaraşır biçimde, onu sevenlerin katılımıyla, dostlarının arasında yapıldı. Törende, Mimarlık Fakültesi Dekanı Mustafa Pultar, Tosun Terzioğlu, Öğrenciler ve ŞPMMO adına Ali Eronat Tarık Hocamız ile ilgili anı ve duygularını açıkladılar. Tarık Okyay'ın tüm yaşamı son konuşmayı yapan İlhan Tekeli'nin sözlerinde şöyle özetleniyordu.

"Tarık Okyay'ı ÖDTÜ'de tanıdım. Önce öğrencim, sonra dostum, daha sonra da en yakın çalışma arkadaşlarımdan biri oldu. Böylece Tarık'ı yakından tanımak ayrıcalığına sahip oldum. Tarık'ın Üniversitemize öğrenci olarak geldiği günden, onu kaybettiğimiz güne kadar, her gün onun çok yönlü kişiliğinin bir başka yönünü, ya da bir değerini tanıdım. Her olay Tarık'ın kişiliğini bizim kavrayışımızda yeniden kuruyordu.

Tarık kısa süren yaşamında, kendisini geleceğe çok yönlü olarak hazırlamak fırsatlarını yaratmıştı. Robert Kolej'de inşaat mühendisliğiyle başlayan yüksek eğitimi, adım adım dönüştürerek, önce toplum bilimlerine daha sonra da felsefi düşüncenin derinliklerine kadar açıldı. Mühendisliğin matematiğinin getirdiği 'düşünce exactlığını' kaybetmeden diyalektik yaratıcılığına ulaştı.

Tüm bu bilimsel gelişme içinde, kendisini sanat etkinliklerinden hiç koparmadı. Sanat etkinliklerinin bilinçli bir izleyicisi olmakla yetinmemişti. Onun ötesinde sanat etkinliklerinin üretimine, tiyatrodan-sinemaya uzanan bir yelpaze içinde katılmıştı.

Tarık'ın hem bilimsel çalışmalarında hem sanat etkinliklerindeki ayrılcı özelliği, onun toplumsal duyarlılığı ve halkına duyduğu sevgiydi. İster daha bir mühendislik öğrencisiyken, Hakkari'de Zap Suyu üstünde asma köprü inşaatına katılırken olsun, ister İstanbul Boğaz Köprüsü tartışmalarında açıkça vaziyet alırken olsun, ister elinde teybi dolmuş şöförleriyle konuşurken olsun, hep halkına duyduğu sevgi ön plandaydı.

Tarık'ın halkı için özveride bulunmağa hazır kişiliği, onun bilim anlayışının niteliğini de belirliyordu. Tarık için önemli olan bilim dünyasının modalarını izleyerek, kendi toplumunun dışındaki ölçütlere göre başarılar sağlamak değildi.

O zor yolu seçenlerdendi.

Türkiye gerçeğinden hareket eden, kendi toplumuna yabancılaşmamış bir bilim arayışı içindeydi: Böyle bir bilimin ancak, eylemle birlikte, eylem içinde kurulabileceğine inanıyordu.

Üniversitemiz, Tarık Okyay'ın eylem içindeki kişiliğini, yönetimin, belli yöndeki siyasal amaçları gerçekleştirmek için tepeden inme atamalarla karıştığı günlerde daha yakından tanıma olanağı buldu. Öğretim Üyeleri Derneği Dergisi'nin bu mücadele dönemindeki sayılarını çıkardı, Üniversite Konseyi'nde etkin çalışmalar yaptı.

Eylem içinde olmak pek çok örnekte görüldüğü gibi, onu çevresinden soyutlamıyordu. Tersine onu çevresine daha yakınlaştırıyordu. Tarık'ın bunu başarmasını sağlayan onun insan sevgisiydi. Onun hoşgörülü insancıl bir kişiliği vardı. Etkilenmeye ve dolayısıyla sürekli olarak insan sevgisiyle dolu değişmeye açık bir kişilik, onu aydın olmanın ötesine geçirmiş bir bilgelik kazandırmıştı. Tarık'ın hoşgörülü, iyi insan ilişkileri içinde olması onu inançlarından ödün vermeden, bunlar için öz veride bulunmaktan kaçınmayan savaşçı yılmaz bir kişilik vardı.

Tarık'ın bu kişiliğini dostları, son sekiz yılda yakalandığı amansız hastalığa karşı verdiği savaşında, daha yakından tanıdılar. Hastalığının adım adım ilerleyen seyrine karşın, yaşamdan ve halkının sorunlarından kopmadı. Daha dün, telefonda, katılacağı Şehircilik Kongresi'nde vereceği bildiriye tartıştık. Ankara Metro yapımının geciktirilmesini yargıdık. Yalnız bunlar mı?.. yapmak istediği filmler, basılmakta olan kitabının kapağına konulacak resimler...

Tarık hastalığına karşı savaşımını sürdürürken insan olma onurunu savaşını verdi. Kısa vadedi çıkarları korumanın hüner sayıldığı, insan onurunu korumak için verilen savaşmaları, bir tür saflık sayan değer yargılarının hakim olduğu bir toplumda, Tarık'ın kısa yaşamında verdiği derslere çok ihtiyaç vardır.

Dün Tarık'ın aramızdan ayrılmasıyla Türkiye halkı özverili bir evlâdını, Türkiye üniversiteleri, üniversitenin onurunu koruyabilen bir üyesini, Türk bilim dünyası, özgün katkılar yapabilecek bir bilim adamını, yakın dostları da sevgili TARIK'ı kaybetmiş oldu."

TARIK OKYAY'ın ANISI ÖNÜNDE SAYGIYLA EĞİLİRİZ.

planlama deneyimleri

ERZURUM NAZIM PLAN DENEYİMİ

Alim ÇOPUROĞLU
Şehir Plancısı

Geçen sayıdan Özet:

Yazının I. Bölümünde, Erzurum'da geçmişte yapılan planlama çalışmaları; Lambert Planı (1939) ile Zeki Yapar Planı (1967) özetlenmiş, II. Bölümünde ise 1977 yılından bugüne kadar yerinde çalışmalar yapmış olan Erzurum Nazım Plan Bürosu kurulurken saptanan, kentin planlama sorunları ortaya konmuştur.

(Devam)

III. NAZIM PLAN BÜROSU ÇALIŞMALARI

1978 yılında kurulan Erzurum Nazım Plan Bürosu kuruluş hazırlıklarını kısa sürede tamamlamaya başlanmıştır. Başlangıçta 1 uzman ve 2 uzman plancı ile çalışmaya başlayan Büro, planlamayı yürütecek olan ekibin kentinyabancı olması nedeniyle ilk olarak kentin tanınması ve sorunların saptanması işine girişmiştir. Bu arada planlama çalışmalarına ön hazırlık olmak üzere, kentin haritalarının elde edilmesi ve taranarak yenilenmeye gereksinim duyan kısımlarının ayıklanması, kentte yapılmış olan plan değişikliklerinin plan üzerine işlenerek, mevcut durumun elde edilmesi, kadastral durumun haritalara işlenerek, kentteki arazi mülkiyet deseninin ortaya çıkarılması, arazinin jeolojik, tarımsal verimlilik ve taşkın raporlarının incelenerek kentsel amaçlarla kullanılabilir alanların çıkarılması gibi çalışmalara da başlanmıştır.

Bu arada, Nazım Plan Bürosu kentte ivedi çözüm bekleyen konuların çoğu nedeniyle, alışılmış ve öncelik sırası değişmez Araştırma-Değerlendirme- Nazım Plan-Uygulama Planı-Plan uygulaması dizini yerine bir tür 'Eylem Planlaması' yürütmeyi gerekli görmüştür. Bu amaçla kapsamlı planlama çalışmaları için yukarıda anılan gerekli hazırlıklar bir taraftan sürdürülürken, diğer taraftan da kentte hemen ele alınabilecek konulara eğilinmiş ve saptanan sorunlara kalıcı çözümler olmasa bile geçici rahatlamalar getirilmeye çalışılmıştır.

Erzurum Nazım Plan Bürosunca yürütülen ve sonuçlandırılan planlama çalışmaları tarih, sırasına göre şöyledir:

(1) YERLEŞİME UYGUN ARSA ARZININ ARTTIRILMASI ÇALIŞMALARI

Yapılan incelemeler sonunda, ivedi çözüm bekleyen planlama sorunlarının başında

kentte yerleşime hazır alan yetersizliği görülmüştür. Büro ilk aşamada bu soruna önemli bir rahatlama getirecek 3.nolu Gecekondu Önleme Bölgesinin Planlamasını ele alarak oldukça kısa bir sürede sonuçlandırmıştır.

Kentin güneyinde, onanlı 1/5000 ölçekli, nazım planda kış sporları alanı olarak karar getirilmiş olan bölge, iklimsel ve topografik özellikleri nedeniyle kış sporları için uygun niteliklere sahip olmadığından benimsenmemiş ve kente yakınlığı nedeniyle konut gelişimi için daha uygun görülerek, Belediyesince Gecekondu Önleme Bölgesi olarak ayrılması önerilmiştir. Söz konusu öneri Bakanlıkça kabul edilerek tescil edilmiş ve yaklaşık 400 ha. genişliğindeki alan 1976 yılında 55 milyon TL. karşılığında kamulaştırılmıştır. Nazım Plan Bürosu alanı gerekli donatım alanları ile birlikte planlayarak 55.000 nüfusun yerleşimine hazır hale getirmiştir.

Hazırlanan plan 1977 yılı Eylül ayında onanarak yürürlüğe girmiş ve kısa sürede çok sayıda yapı kooperatifi bölgede yerleşim isteminde bulunmuştur. Bölgenin gerçekleşmesini denetim altında ve hızlı bir şekilde sağlamak amacıyla Nazım Plan Bürosu tarafından ortaya atılan bir öneri Belediye tarafından benimsenmiş ve kısaca ERKÜP adı verilen Erzurum Konut Üretim Projesi hazırlanmaya başlanmıştır. Ancak proje daha sonra Nazım Plan Bürosunun denetimi dışında ve oldukça değişik bir yönde gelişmeye başlamış ve hazırlanan taslak Bakanlıkça kabul edilmeyerek çalışma programından kaldırılmıştır. Konu ayrı bir inceleme konusu olacak boyutlarda olduğundan, burada daha fazla açıklanmıştır.

(2) PLAN DEĞİŞİKLİKLERİ ÜRETİMİ ÇALIŞMALARI

Onanlı 1/5000 ve 1/1000 ölçekli planlarda kentin kuzeyinde geniş sanayi ve sanayi rezerv alanları ayrılmıştır. Mevcut demiryolu bir eşik olarak alıp kuzeyindeki alanları konut dışı kullanışlara ayırmak ilk bakışta Erzurum planının en tutarlı yanlarından biridir. Ancak bir yandan planın bu kararının gerçekleşmesi doğrultusunda kamulaştırma işlemine hemen girilememiş olması, diğer yandan kentte yerleşime uygun arsa arzının kısıtlı oluşu nedeniyle sözkonusu araziler hisseli parseller halinde sa-

tilmiş ve yerel yönetimin denetlemede güçsüz kalışı nedeniyle de kısa sürede gecekondu türü gelişmelere sahne olmuştur. Diğer taraftan Gezköy yakınında 120 ha. genişliğinde bir alan Organize Sanayi Bölgesi olarak planlanıp, uygulamaya sokulunca kent kuzeyindeki sanayi bölgesinin dayanağı tümüyle ortadan kalkmıştır. Bu nedenle belediyenin bu yöndeki istemleri de gözönüne alınarak onanlı planda sanayi için ayrılmış olan alanda Nazım Plan Bürosu tarafından plan değişikliği hazırlanarak konut kullanımına ayrılmış ve 1978 yılı sonlarında onanan değişiklik ile yaklaşık 100 ha. genişliğindeki alana 20.000 nüfus yerleştirilmiştir.

Bu şekilde yukarıda sunulan 3.nolu Gecekondu Öleme Bölgesi Planlaması ile de birlikte kentin nüfus artışı için gerekli arsa arzı sağlanmış ve kentin bu konudaki sıkıntısı büyük ölçüde giderilmiştir.

Diğer taraftan Belediye tarafından istenilen çok sayıda plan değişikliklerinden ön hazırlıkları tamam olan ve küçük ölçekli iki tanesi için düzenleme yapılmış ve onanarak yürürlüğe sokulmuştur. Bunun yanında ivediliği Büro tarafından da benimsenmekle birlikte diğer bir takım değişiklik istemleri, haritalarının hazır olmaması, ya da uzun ve ayrıntılı araştırma çalışmalarını gerektirmesi nedeniyle ele alınamamışlardır.

(3) ARAŞTIRMA-DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

Sunulan plan ve plan değişikliği üretme çalışmaları yürütülürken aynı zamanda Nazım Plan Bürosu daha kapsamlı planlama çalışmaları ile bu çalışmalarda kullanılacak araştırmaları da sürdürmüştür. Planlama ekibinin kenti tanıma yönündeki gözlem ve incelemelerinin yürütülen somut planlama çalışmalarının da katkısı ile belli bir noktaya gelmesinden sonra yapılan bir değerlendirmede, 1/20.000 ölçekli planın, onanmış olan bir takım plan kararları ve gerçekleşmiş bulunan aykırı uygulamalarla önemli ölçüde zedelenmekle beraber en temel kararlarının halâ geçerli olduğu görülmüştür. Bu nedenle sözkonusu planın yeni verilerin işlenmesiyle güncel duruma getirilmesi ile yetinilmiş, yeni bir çevre düzeni planı geliştirilmesi ise daha ileri bir tarihte ertelenmiştir. Yeni verilerle düzeltilen 1/20.000 ölçekli plan Erzurum'da yürütülen planlama çalışmalarına çerçeve oluşturma işlevini aşağıda aktarılan 1/25.000 ölçekli Erzurum Kent Bütünü ve Yakın Çevresi Nazım Planının düzenlenişine kadar sürdürmüştür.

1/5000 ölçekli nazım plan da aynı şekilde yeni verilerin işlenmesi ile düzeltilirken, Erzurum kenti için yeni bir nazım plan geliştirilmesi ise basit gözlem ve saptamalardan ötede kentin sosyo-ekonomik yapısının oldukça ayrıntılı bir şekilde bilinmesini gerektirdiğinden araştırma çalışmalarının sonuna ertelenmiştir. Bu amaçla Nazım Plan Bürosu kentte anket uygulamaları ile ara-

tırma çalışmalarını yoğunlaştırmıştır. Anket uygulaması konusunda büro, bir yandan, kendi olanakları ile kentteki resmi, eğitim ve sağlık kurumlarının tam listesini çıkarıp, ilgili kurumlar hakkında planlama için gerekli bütün bilgileri derlerken, bir yandan da geçici sözleşme ile yarı zamanlı çalıştırdığı anketörler yardımı ile kentin tüm mahallelerini kapsayan ve %10 örnekleme sistemi ile hane halkı anketlerini uygulamıştır. Bu çalışmalardan kurum anketlerinin sonuçları değerlendirilerek ayrı kitapçıklar halinde toplanmıştır. Hane halkı anketlerinin ise bilgisayar programlaması yapılarak ilk aşama sonuçları elde edilmiş ve büronun yürüttüğü planlama çalışmalarında bu sonuçlardan bir ölçüde yararlanılmıştır. Anket sonuçlarının tümüyle değerlendirilip yorumlanması ve derli toplu bir döküman haline getirilmesi işlemi ise büronun sınırlı gücü ve olanakları ile gerçekleştirilememiştir.

Ticaret ve Sanayi kuruluşları için düşünülen üçüncü bir araştırmaya ise ayrılacak eleman ve zaman bulunamamıştır.

(4) BELEDİYE'YE DANIŞMANLIK ÇALIŞMALARI

Erzurum Nazım Plan Bürosu kuruluşundan başlayarak, planlama konularında yeterli nitelik ve nicelikte uzman elemana olmayan Erzurum Belediyesine danışmanlık yapmayı da amaçlamıştır. Ancak İmar ve İskan Bakanlığının Nazım Plan Büroları ile Belediyeler arasındaki tüm iletişimin merkezden geçerek yapılması yolundaki ısrarı sonucu bürokratik mekanizmalar nedeniyle bilgi akışında önemli zaman kayıpları ortaya çıkmış ve bu süreçte konular çoğu kez güncelliğini yitirdiğinden yapılacak danışmanlığın da önemi kalmamıştır. Bu nedenle bu tür çalışmalarda verimli olunamaması bir kaç kavşak düzenleme çalışması dışında herhangi bir somut ürün elde edilememiştir.

(5) YENİ YERLEŞİM ALANLARI AÇILMASI ÇALIŞMALARI

Erzurum'un 1967 yılında onanmış olan 1/20.000 ölçekli planı Gezköy'ün kentsel yerleşime açılması doğrultusundaki çalışmaların başlangıcı olmuştur. Anılan Planda Erzurum kent merkezinin gelişileceği alanların sınırlı olduğu saptamasından hareketle planlama dönemi içinde kent bütünü içinde uydu kentlerin gelişmesi öngörülmüş ve bu varsayımaya dayanılarak 100.000 kişilik bir nüfus büyüklüğünün Gezköy'e yerleştirilmesine karar verilmiştir. Bu karar, o güne değin, Erzurum kentine oldukça yakın olmakla birlikte kırsal yaşantısını sürdürmekte olan Gezköy'ün sosyo-ekonomik yapısını tümüyle altüst etmiş ve köyün verimli tarım arazileri hızla el değiştirerek üzerindeki tarım eylemisona ermiştir. Planın bu kararı aynı zamanda Erzurum kent merkezindeki arsa piyasasını da türlü biçimlerde etkilemiş ve sonuçta kentte Gezköy'ün yerleşime açılması konusunda yandaş ve karşıt görüşte olmak üzere

birbirleriyle çatışan iki baskı grubu oluşmuştur. Bunlardan yandaş olanlar onanlı planın varlığının da desteğiyle değişik zamanlarda etkin olmuşlar ve sözkonusu plan kararının dayanaklarının zayıflığından endişelendikleri zaman yukarıda adı geçen organize Sanayi Bölgesi planlamasını güdüleyerek gerçekleştirmişlerdir. Diğer taraftan 20 kadar yapı kooperatifi Gezköy yöresinde arazi olarak, özel kişilere parselasyon planlarını hazırlatmışlar ve planlarının onanması için yerel ve merkezi yönetime baskı yapmaya başlamışlardır. Bu kooperatiflerden iki tanesi planlarını onatma başarısızlığı göstermişler ve inşaatlarını da tamamladıkları için 1978 ve 1979 yıllarında ortaklar konutlarına taşınmıştır.

1960 yıllarında Gezköy Erzurum Belediyesi sınırları içine dahil edilmiş olduğundan kooperatiflerin yerleşmesinden sonra Belediye yöreyi elektrik, su ve otobüs gibi kentsel hizmetlerden de yararlandırmıştır. Bu durumda Nazım Plan Bürosu, Gezköy'ün yerleşime açılması konusunu artık geri dönülemez kabul etmiş ve 1979 yılında İmar planlama çalışmalarına başlamıştır. Bu sırada büro başuzmanının değişmesi ve eleman yetersizliği gibi nedenlerle planlama çalışması kesintiye uğrayarak uzun sürmüş ve ancak 1981 yılında tamamlanabilmiştir. Hazırlanan 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ile 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı I. Bölümü onandıktan sonra yürürlüğe girmiştir.

Yapılan araştırmalar sonunda bölgede genellikle orta gelir grubunun yerleşim talep ettiği görülmüş, ve planlamada bu grubun konut tercihleri gözönüne alınarak gerekli yoğunluk ve yapılaşma koşulları belirlenmiştir. Nüfusun sosyo-ekonomik özellikleri konusunda, değerlendirilip yorumlanma işlemi henüz yapılmamış olan yukarıda anılan hane halkı anketleri sonuçlarından kısmen faydalanılmış, bunun yanında bölgede yerleşmiş ve yerleşim talep eden kooperatif ortaklarının sosyal yapıları incelenerek bir takım genellemelere gidilmiştir. Nüfusun yaş gruplaması ile çalışan nüfusun büyüklüğü, ve sektörel dağılımı konusunda ise Erzurum'un demografik verileri kullanılmıştır. Bölgenin Erzurum kent merkezi ile ilişkileri konusunda ise aradaki 5 km. uzaklığın çok kısa olması ile sanayinin Gezköy Yöresindeki gelişme eğilimi değerlendirilerek, günlük karşılıklı gidış-gelişim yoğun olduğu varsayılmış, ancak veri eksikliği nedeniyle sayısal tahminlere girilememiştir.

Planlamada mevcut eğilimlere elden geldiğince uyulmaya çalışılmış, ancak gerekli düzeltmeler ve sınırlamalar getirilmiştir. Bunun yanında, geçmişte aşırı ilgi gören bu bölge üzerinde gelecekte yapılması olası spekülasyonu önlemek amacıyla, planda boş ve karar getirilmemiş alan bırakılmamasına özellikle dikkat edilmiş ve planlama dönemi içinde yer alacağı beklenen tüm kullanışlarla planda yer ayrılmıştır. Bu amaçla plan

bölgede kentsel yerleşime uygun bütün arazileri kapsayacak şekilde eşiklere dayandırılırken yoğun bir kentsel gelişme alanının hemen çevresindeki alanlar üzerindeki yapılaşma baskısını azaltmak amacıyla bu alanlar iskan dışı yerleşim alanlarına bir geçiş aşaması olarak düşük yoğunluklu yarı-kırsal yerleşim alanları olarak plan içine alınmışlardır.

Plan hazırlanışında, planlama dönemi olarak seçilen 2000 yılında yaklaşık 100.000 nüfus Gezköy'de yaşayacağı öngörülmüş ve bu nüfusun gereksinmelerini karşılayacak konut ve diğer kentsel kullanım alanları düzenlenmiştir. Konut alanlarının düzenlenişinde Erzurum'un mevcut yoğunlukları ile içinde yaşanabilir bir çevre için gerekli koşullar gözönüne alınarak, sonuçta ortalama yoğunluk brüt 300 kişi/ha. olarak benimsenmiştir. Planda çalışma alanlarının büyüklüklerinin saptanmasında ise Gezköy hedef nüfusu yerine Erzurum Kent Bütünü nüfusunun hareket edilmiş, bu nedenle planın tümüne oranla oldukça geniş görünümde olan sanayi, küçük sanatlar, depolama ve resmi kurumlar alanları konumlanmıştır. Gereksesi yukarıda belirtilen yarı kırsal yerleşim dışında Gezköy imar planı 800 ha. genişliğinde bir alanı kapsamaktadır.

(6) KENT BÜTÜNÜ PLANLAMA ÇALIŞMALARI

Erzurum Nazım Plan Bürosu beş yıla yaklaşan çalışması sonunda aşağıda aktarılan nedenlerle kapatılırken, planlamanın bundan sonra nasıl yürütüleceği konusu gündeme gelmiş ve gelecekteki planlama çalışmalarını yeni bir çerçeve içinde disiplin altına alabilmek amacıyla 1/25.000 ölçekli Erzurum Kent Bütünü ve Yakın Çevresi Nazım Planının hazırlanmasına başlanmıştır. Büronun kapatılmasından sonra Erzurum Nazım Plan Başuzmanlığınca Ankara'da sürdürülen çalışmalar geçtiğimiz aylarda sonuçlanmış ve hazırlanan plan onanmak üzere yetkili makama sunulmuştur. Bu yazı kaleme alınırken plan henüz onanmamış durumdadır.

Plan hazırlanırken, kent bütünü'nün genel yapısı için değişik alternatifler araştırılmış, ancak geçmişte verilen ve bir bölümü uygulanan planlama kararlarının, veri olarak alınmaları nedeniyle hareket alanı önemli ölçüde daraldığından birbirinden temel farklılıklar gösteren alternatifler üretilenmiştir. Planlama aşamasından önce Kent Bütünü tanımlanırken, Erzurum'un çevresindeki kentsel ve kırsal yerleşme birimlerinin kent merkezi ile ilişkileri incelenmiş ve özellikle konut-işyeri yolculuğu niteliğindeki günlük gidış-gelişim değerlendirmişdir. Araştırmalar sonunda, Kent Bütünü sınırlarının kuzeydoğuda Dumlu, batıda ise İlica kasabalarını kapsadığı ve belediye teşkilatına sahip olan bu yerleşmeler dışında 9 adet kırsal yerleşimi de içerdiği belirlenmiştir. Bu yerleşim bir-

rimleri kent merkezinden ve birdiğinden verimli tarım arazileri ve yerleşime uygun olmayan alanlarla ayrılmakta olduğundan, Kent Bütünü'nün temel iskeletinin merkezde bir büyük kent ve çevresinde kara ve demiryolu ile bu merkeze bağlanan uydular şeklinde gelişmesine karar verilmiştir.

Planlama dönemi sonu olarak benimsenen 2000 yılında Kent Bütünü'nün ulaşacağı nüfus büyüklüğünü bulmak için çeşitli kestirim yöntemleri denenmiş ve bulunan birbirinden oldukça farklı sonuçlar arasında yapılan değerlendirme sonunda 465.000 nüfus en uygun olduğuna karar verilmiştir. Düzenlenen Planda Kent Bütünü içinde hedef nüfusun büyük bölümünün bölgenin kentsel gelişiminin özellikleri nedeniyle Erzurum Kent içinde yerleşeceği gözönüne alınmış ve kentte yerleşime uygun alanların emebileceği en fazla nüfus hesaplanarak, bu değer 300.000 olarak bulunmuştur. Görüleceği gibi bu nüfus Kent Bütünü nüfusunun %65 i dir. Diğer taraftan daha önce onanan Gezköy İmar planında kabul edilen hedef nüfus olduğu gibi benimsendiğinden 100.000 nüfusle Gezköy, Kent Bütünü içinde toplam nüfusun % 21 ini alarak ikinci büyük kentsel yerleşim alanı olmaktadır. Gezköy ile birlikte planda Batı Gelişme Alanları olarak gösterilen bölgede bulunan Ilıca'ya ise 30.000 nüfus yerleştirilmiştir. Bunun yanında Kuzeydoğu Gelişme Alanlarına, geçmişteki kentsel gelişiminin yavaş olması nedeniyle görece olarak daha az nüfus öngörülmüştür. Bugün bölgedeki tek kentsel yerleşim olan Dumluyaz planda 15.000 nüfus yerleştirilirken, artakalan 20.000 nüfus ise bugün kırsal yerleşim özellikleri gösteren ancak konuları nedeniyle planlama döneminde kentleşecekleri öngörülen 3 adet köy arasında paylaştırılmıştır.

Erzurum Kent Bütünü içindeki kırsal nitelikli diğer yerleşmelere kentsel nüfus önerilmemiş ve gelişmeleri kendi haline bırakılmıştır. Bu arada kent bütünü içinde kentleşme ve sanayileşme açısından en yüksek gelişkinlik düzeyine sahip olan bölgenin çevresindeki verimli tarım arazileri ile meraları korumak amacıyla planda özel koruma kararları geliştirilmiş, bu bölgede bulunan gelişme potansiyeli yüksek 3 kırsal yerleşime Kent Bütünü içindeki benzerlerinden farkı olarak gelişmesi kayıtlanacak yerleşim kararı önerilmiştir.

1/25.000 ölçekli Nazım Plan düzenlenirken, Erzurum Kent Bütünü üzerinde kalan yakın çevredeki alanlar üzerine de karar getirilmesine gereksinim duyulmuştur. Bu konuda Erzurum'daki kentsel gelişimin derli toplu bir yerleşimden çok parçalanmış bir yapı göstermesi ile artan ulaşım olanaklarının yakın çevrede kentsel yerleşim istemlerini kısırttığı gözlenmiş ve böylesi bir baskı altında bulunan verimli tarım arazilerini koruyucu bazı önlemlerin plan ile getirilmesi gerekli görülmüştür. Bu nedenle doğal eşiklere dayalı Erzurum platosu planlamada yakın çev-

re olarak benimsenmiş ve bugünkü kullanımını devam ettirmesi kararıyla plana dahil edilmiştir.

(7) GELECEKTE YAPILMASI GEREKEN ÇALIŞMALAR

Uzman eleman sorununu çözememesi nedeniyle planlama çalışmalarında gerektiği kadar verimli olamayan Nazım Plan Bürosu Bakanlıkça kapatıldıktan sonra çalışmalar Ankara'da ve Nazım Plan Başuzmanlığına yürütülmeye başlanmıştır. Başuzmanlıkça yapılan bir değerlendirmede Erzurum'da sözkonusu 1/25.000 ölçekli planın onanmasından sonra güdüme gelecek planlama konuları belirlenmiş ve bu konuların gelecekte nasıl ele alınacağı üzerine yöntem geliştirilmiştir. Buna göre Erzurum Kent Merkezine ait 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ile 1/1000 ölçekli Uygulama İmar planlarının yenilenmesi konusunun ele alınmayı bekleyen işlerin başında olduğu görülmektedir. Nazım Plan Bürosunun kentte önceliği olan alanlar için hazırlanmış olduğu ve bugün onanlı bulunan planları da bütünlendirmesi gereken bu çalışma, kapsamlı ve uzun dönemli bir çalışma niteliğinde olup ayrıntılı ön araştırmaları da gereksinmektedir. Bu kapsamda bir çalışma ancak yeterli nitelik ve nicelikte uzman elemanı bir araya getiren bir ekip tarafından başarılabileceğinden gelecekteki planlama için yöntem seçimi önemlidir. Planlamanın geçmişte nazım plan bürosu eliyle de sonuçlandırılmadığı gözönüne alınınca Belediye'nin mevcut olanakları ile bu işe girişmesi bile düşünülememekte, bu durumda ise ihale yolu tek seçenek haline gelmektedir. Ancak kentin ölçeğinin büyüklüğü ile sorunlarının çokluğu nedeniyle bu ihalenin alışılabilir halelerden farklı olması gerekmektedir. Şöyle ki planı yürütecek olanın kişi değil ekip olması ile sürekli denetimi sağlayacak bir mekanizmanın oluşturulması gerekliliği bugünden görülmektedir.

Erzurum planlaması için öngörülen yöntem böyle iken, kentte içeriğinin farklılığı nedeniyle ayrıca incelenmesi gerekli konular bulunmaktadır. İlk olarak, bugün kentte hızla yok olan ve köhneleşen tarihi dokuya el atılması ve gerekli önlem ve kararları getiren koruma-geliştirme planlamasının yapılması gerekmektedir. Bu konuda bugüne değin kentte hiç bir şey yapılmadığı için kentin tarihi değeri olan tüm anıt, yapı, sokak ve dokusunun belirlenip gerekli koruma biçiminin ne olacağına kararlaştırılması zorunludur. Bu tür bir çalışma ayrı bir uzmanlık dalına ait olduğundan koruma-geliştirme planlamasının ayrı bir çalışma konusu olması düşünülmektedir. İkinci olarak, genellikle sağlıklı yerleşim koşullarının gözlemlendiği ve bir bölümü Gecekonda İslah Bölgesi olarak tescilli konut alanları için ayrı bir sağlamlılaştırma planlaması yapılması gereklidir.

Bu konular, Erzurum planlaması için Bakanlık ve Belediye tarafından ortaklaşa saptanacak elde edilmiş yöntemi ışığında ve belirlenecek öncelik sırası ve etaplamalar içerisinde genel planlamanın bir ara ürünü olarak veya baş-

libasına bir çalışma sonucu ayrıca elde edilebilecektir. Kent Bütünü içinde kentsel gelişime yeni açılan kırsal nitelikli yerleşmelerin imar planları ise 1/25.000 ölçekli planın kararları çerçevesinde kalmak kaydıyla alışılmalı yollarla yapılabilecektir.

IV. DEĞERLENDİRMELER

Bundan iki yıl önce Erzurum Nazım Plan Bürosu'nda çalışmaya başlarken, konunun bizce en çekiçi yönü planlamanın yerinde yapıyor olması idi. Çünkü o güne değin katıldığımız planlama çalışmaları tümüyle merkezde yürütülen ve ilgili belediyenin katılımını en az indiren türde olmuşlardı. Öyle bir ortamda, ülkemizde yapılan planlama çalışmalarının kentsel sorunlara yanıt vermedeki başarısızlığını büyük ölçüde ele alış yöntemine yüklüyor ve planlamanın merkezden ve merkezi yönetim eliyle ya da güdümünde yürütülmesinden vazgeçilmesi halinde daha başarılı sonuçlar alınabileceğine inanıyorduk. Diğer bir ifade ile planlama, yerinde ve yerel yönetim eliyle yürütüldüğünde daha etkin duruma gelebilirdi. Nazım Plan Bürosu ise merkezi yönetimin bir parçası olmakla birlikte yerinde çalışma yapıyor olması nedeniyle arzulanan modelin hiç değilse bir yönüne sahip bulunuyordu.

Türlü sorunlar ile karşılaşılan çalışma döneminin sonunda Erzurum deneyiminden geriye kalan noktalardan bir bölümü şunlardır:

1. Herşeyden önce ülkemizdeki egemen planlama yaklaşımının diğer tüm özellikleri korunurken sadece planlamanın yürütüldüğü yerin değiştirilmesi sonuç üzerinde fazla etkili olmamaktadır. Şöyleki planlama için gerekli bilgiler bile çoğu kez yerinde bulunmamakta, karar verme işi en basit konuda bile daima merkezin oluru gerektirmektedir. Bu gibi engeller ise sorunların belirlenmesi ile gerekli planlama kararının üretilmesi arasına yine uzun bir zaman aralığı sokmakta ve çoğu kez fırsatın elden geçirilmesi ile sonuçlanmaktadır.
2. Diğer taraftan planlamanın yerinde yürütülmesi ilgili yerel yönetimin planlama sürecinde daha çok söz sahibi olacağı anlamına gelmemektedir. Planlamayı yürüten ekip doğrudan kendisine bağımlı olmadığı sürece yerel yönetimlerin bu konudaki katılım ve katkılarının ölçeği değişmemektedir.
3. Rep gerçekleştirmeyi arzuladığımız planlamaya halkın katılımı ise ülkemizde planlamayı yürüten ekibin boyutunu aşan bir konu olup özünde yerel yönetimlerin gözetmeleri ve sağlamaları gereken bir konudur. Bu amaçla plancılardan deneyecekleri her girişim ya sembolik ölçekte kalarak herhangi somut bir sonuç üretmemeye, ya da güdültüye ne-

den olarak boğulmaya mahkum görünmektedir.

4. Planlamayı birgün gelip tamamlanacak bir çalışma olarak değil de sürekliliği olan ve kentteki gelişmelere göre hızla hedef ve strateji değiştirilebilecek esnekliğe sahip bir süreç olarak algılamamız zorunludur. Özellikle büyük ölçekli kentlerin planlarının tümüyle bitirilebilmesi ve o kent için planlama eyleminin sona ermesi gibi erişilmesi olanaksız hedeflerden vazgeçilmelidir. Ancak ülkemizdeki belirli örgütlenme yapısı ile konunun yasal çerçevesi bugün bu görüşle bağdaşmamaktadır.
5. Bu görüşün benimsenmesi, planlamanın gelişmeleri izler durumundan kurtarılıp gelişmeleri yönlendiren bir konuma getirilebilmesi için ilk adımdır. Özellikle çözüm bekleyen sorunları yoğun olan kentler için uygun planlama yaklaşımı, alışıldığımız biçimde kapsamlı planlama üretimi amacıyla uzun sürelerin harcanması değildir. Bunun yerine oldukça kısa süren bir araştırma-değerlendirmeden sonra sorunlara eğilmek ve kısa sürede sonuçlandırılacak planlama çalışmalarına girişmek gereklidir. Bu arada konunun genel çerçeve içindeki yeri sürekli irdelenmeli ve tüm planlama çalışmalarının eşgüdümü için kapsamlı planlama yönündeki araştırma-değerlendirme-planlama çalışmaları sürdürülmelidir. Yukarıda aktarıldığı üzere Erzurum Nazım Plan Bürosu'nda da bu amaçlanmış, ancak sınırlı alanlar ve özellikle plancı sayısının yetersizliği nedeniyle zaman zaman hedefin gerisinde kalmıştır.
6. Belirtilen yoğunluktaki bu çalışmanın bir tek plancı tarafından kaldırılamayacağı açıktır. İşin yoğunluğu ötesinde, değişik görüşlerin ve tartışmanın planlama sürecindeki önemi yadsınamaz. Planlamayı yürütecek sağlam bir ekibin oluşturulamayışı Erzurum deneyiminin en başarısız yönüdür. Kentin bilinen ve çekiçi olmayan özellikleri yanında yeterli olmayan ödeme koşulları sonucu, uzman eleman sıkıntısı Erzurum Nazım Plan Bürosu'nda hep duyulmuş ve yeterli nicelik ve nitelikte plancılardan oluşan bir ekip hiç bir zaman oluşturulamamıştır.
7. Son olarak, planlamayı yürüten ekip ürettiği planların uygulanmasında söz sahibi olmadığı sürece planlama-uygulama ilişkilerinin sağlıklılığından söz edilemez. Daha da ötesi, bu ilişkilerde çoğu kez uygulama daha baskın çıkmakta ve planlar yeni veriler ışığında sürekli gözden geçirilmek durumunda kalmaktadır. Bu konunun tek çözümü ise planlama ile uygulamayı yürüten kuruluşların özdeşliği olarak görünmektedir.

temsilciliklerden

TOPLU KONUT YASASININ DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ -I

Kürşad ARIGÜMÜŞ
Şehir Plancısı

(Masken Genel Md. İş Yeri Temsilcisi)
Gecekondu Araştırma Gurubu adına

2487 sayılı Toplu Konut Yasası üzerine bugüne kadar Basın'da, TRT'da ve haber bültenlerimizde ortaya konulan görüşlerden değişik olduğu savıyla, önemli sayılabilecek bazı konular bu yazıda dile getirilmiştir.

I. ÜLKEMİZ KONUT GEREKSİNİMİ İÇİNDE TOPLU KONUT YASASININ GETİREBİLECEKLERİ

Yılda 300.000-350.000 ünite arasında değişen konut gereksiniminin yanısıra ülkemizde bugüne dek 1 Milyonun üzerinde birikmiş konut açığı vardır. Sadece 1963-1977 yılları arasında gerek duyulan konut ve üretilen konut arasındaki farkın 498.292 ünite olduğu belirtilmektedir. Bu dönemde kamu kesiminin konut üretimindeki payı ise %13 dolayında kalmıştır.(1)

1974 Konut Kurultayı'nda Türkiye'nin 1965 yılındaki konut gereksiniminin 203.900 ünite olduğu ve bunun %21'inin karşılanamadığı açıklanmıştır. (2) Bugün ise karşılanamayan talebin çok daha büyük boyutlara ulaştığı bilinmektedir.

Ülkemizdeki yıllık konut gereksinimini 300.000 ünite ve konut maliyetini ortalama 1 Milyon TL. varsaydıgımızda, bu sorunu çözüm için gereken mali kaynak yılda 300 Milyar tutmaktadır. Ancak, maliyet içine altyapı ve arsa bedellerinin katılmadığını belirtmek gerek.

Yasa'nın ilk elde 100 Milyar TL.lık fon oluşturacağı bilinmekle, yıllık konut talebinin üçte birinin bu yoldan karşılanması beklenebilir. Geriye kalan kısım ülkemizde süregelen geleneksel yöntemlerle çözülecektir. Yapsatçılar, müteahhitler, kooperatifler, gecekonducular ve bireysel çözümler ile.

Bugüne kadar ülkedeki yıllık konut üretimi içinde kamu sektörünün %15 kadar bir payı olduğunu düşününce, Yasa'dan sonra bu oranın %30'a kadar çıkabileceği olasılığı da bir anlamda başarı sayılmalıdır.

II. GECEKONDU YASASI OLANAKLARI VE TOPLU KONUT YASASININ BİRLİKTE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

775 sayılı Gecekondu Yasası'nda amaç şöyle belirtilmiştir: "Mevcut gecekonducuların islahı, tasfiyesi, yeniden gecekondu yapımının önlenmesi ve bu amaçlarla alınması gereken tedbirler hakkında bu kanun hükümleri uygulanır."

Gecekondu Yasası'nın uygulama yönetmeliğinin 5. maddesinde bu yasaya göre şahıslara yapı-

lacak yardımlar için; yoksul ve dar gelirli olma, kendisinin veya eşinin veya ergin olmayan çocuğunun herhangi bir belediye sınırı içinde ev yapmaya uygun arsası veya herhangi bir yerde bir ev veya ayrı bir dairesine karşılık olan payına sahip bulunmaması koşulu aranmaktadır.

1976 yılında konulan 7. madde ile; yoksul ve dar gelirli olma limiti, toplam aile gelirinin (bir veya iki kişilik aileler için) net 350.000 TL/yıl, ikiden fazla nüfuslu ailelerde ise diğer aile fertlerinin herbiri için net 20.000 TL/yıl ekleme ile bulunacak tutarı geçmemesi koşulu aranmaktadır.

Bakanlığın, yaşam ve geçim koşullarını, memur maaşlarındaki katsayı ve asgari ücret artışlarını dikkate alarak yukarıdaki limitleri yükseltebileceği de aynı maddede belirtilmektedir.

Bu değerleri aile büyüklüğüne ve aylık gelire göre incelediğimizde yaklaşık 30.000 TL/ay gelirinin altında olanların Gecekondu Yasası ile tanınan olanaklardan yararlanabileceği ortaya çıkmaktadır. Bu durumda orta ve alt gelir gruplarına konut edinebilme şansı tanındığı söylenebilir.

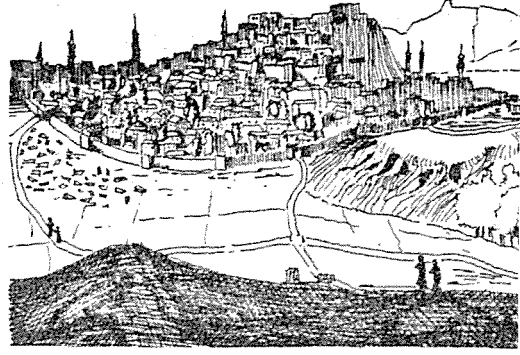
755 sayılı yasa ile gecekondu islah ve önleme çalışmaları değil, düşük gelirli ve evsiz vatandaşların ev edinmeleri de amaçlanmaktadır. Ancak tüm uygulamalar gerek nicelik gerekse niteliksel açıdan yeterli düzeye ulaşmamıştır.

Oysa Yasa'nın 12. ve 14. maddelerinde tanımlanan fonlardaki mali olanakların Toplu Konut Yasası ile getirilen fona yakın bir düzeye getirilmesi, ayrıca, Gecekondu Yasasına eklenecek yeni maddeler ile ülke koşullarına uygun ileri yapı teknolojisinin entegre edilmesi, başlıbaşına çözümler olabildi.

1981 yılına kadar, 775 sayılı yasaya göre sınırlanması yapılmış yaklaşık 4900 ha.lık 176 adet Gecekondu Önleme Bölgesi bulunmaktadır. Yasa'nın getirdiği ortalama 400 kişi/ha. lık yoğunluk ile bu alanlar yaklaşık 2 Milyon nüfusun konut gereksinimine cevap verebilecektir. Bu ise 400.000 ünitelik konut stoku demektir. Ancak, yıllık konut gereksiniminin bu miktara yakın olduğu düşünülürse, mevcut stokun yanısıra, her yıl için bu kadar alanın iskana açılmasına çalışılmalıdır. Önemli olan 775 sayılı yasanın oluşturduğu potansiyelin süratle ve sürekli bir şekilde uygulamaya dönüştürülebilmesidir. Bunun için ise yasanın işlemeyen maddelerinin yeniden düzenlenmesi, gerekli görülen yeni maddelerin eklenmesi ve uygulamayı sağlayacak, kontrol edecek örgütlenme biçiminin kurulması gerekmektedir.

Devamı 13. sayfada

ODTÜ' de " Tarih içinde Ankara " semineri yapıldı

Angora

28-29-30 Eylül 1981 tarihinde, ODTÜ'de yapılan seminerin açış konuşmasını ODTÜ Rektörlüğü adına Süha ÖZKAN yaptı. ÖZKAN, konuşmasında, 100.Yıl kutlama etkinlikleri zinciri içinde böylesi bir seminerin önemli bir yer tutacağını vurguladı ve Ulu Önder Atatürk'ün tarih anlayışını aktardı. Bu açış konuşmasından sonra, birinci oturuma geçildi ve sözü oturum başkanı Enver Ziya KARAL aldı. Aynı zamanda Türk Tarih Kurumu başkanı da olan KARAL kent tarihi ile insan tarihinin iç içe bir gelişim süreci geçirdiğini, karşılıklı etkileşim içerisinde olduklarını belirterek konuşmasını Ankara özelinde sürdürdü ve seminere başarı dileklerini sundu.

Seminerin ilk konuşmacısı, "16.Yüzyıl Ankara'sı Ekonomik, Sosyal Yapısı Ve Kentsel Özellikleri" başlıklı bildirisini Özer ERGENÇ di. Özellikle Ankara Hisari üzerine konuşmasını sürdüren ERGENÇ, Hisarın mekansal, ekonomik ve sosyal yapısını aktardı. 16.yy.nüfusuna ve nüfus yapısına ilişkin bilgiler veren konuşmacı, o devirde nüfusunun % 30'unun kalede yer aldığını ve ekonomisinin genellikle tarım dışı üretime dayandığını belirtti. ERGENÇ, o dönemde Ankara'da güçlü bir esnaf örgütlenmesi olduğunu, bunların dış dünya ile gelişmiş ilişkilerinin bulunduğunu ve yabancı tüccarların da Ankara'da birer temsilci bulunduğunu bildirdi.

İkinci konuşmacı olarak söz alan Muzaffer ARİKAN, "Ankara'nın İlk Tahrir Defterinden Elde Edilen Bilgiler" başlıklı bildirisini sunarken kent yönetim yapısını, il sınırını ve kent içi mahalli bölümleri tahrir defterinden yararlanarak elde ettiğini, dolayısıyla tarihsel araştırmalar için söz konusu defterlerin çok önemli bir kaynak olduğunu belirtti.

16.yy. Ankara'sı Üzerine Bilinenler başlığını taşıyan bildirisini Sevgi AKTÜRE, M.Ö. 5. yy.dan başlayarak kentin tarihsel gelişim sürecini aktardı. AKTÜRE bu aktarımı, Anadolu'nun siyasal yapısı ve ticaret

ret yollarının değişmesi ve kentin bölgesel kademelenme içerisindeki yeri, değişkenleri bağlamında gerçekleştirdi.

İkinci oturum Şerafettin TURAN başkanlığında ve 16-19. Yüzyıllar arasında Ankara'da değişim sürecinin sektörel incelemeleri üzerinde gelişti. Oturumun ilk konuşmacısı, "Ankara ve Çevresinde Arazi Mülkiyetinin ya da İnsan-Toprak İlişkilerinin Değişimi" adlı bildirisini il Suraiya FAROQHI idi. Osmanlı İmparatorluğu döneminde miri arazi olarak bilinen, toprağın sicillerden edinilen bilgilere göre mülk olabileceğini ve bunun da şahıslar arasında el değiştirmelerden anlaşıldığını belirtti. FAROQHI, toprağın özel mülkiyete söz konusu olabileceğini vurguladıktan sonra, o dönemdeki çiftlikleşme eylemleri üzerinde de durdu.

"Yönetim Merkezi Olarak Ankara'nın Geçirdiği Evrim" başlıklı bildirisini ikinci konuşmacı Musa ÇADIRCI, 16. ve 19. Yüzyıllar arasında Ankara'ya ilişkin kent yönetim mekanizmasını aktardı ve Ankara'nın 1836'da eyalet merkezi olduğunu belirtti. 1830'da yapılan sayımları inceleyerek, merkez nüfusunun 2300 kişi olarak saptandığını söyleyen ÇADIRCI, 1842'de kentte valinin yanısıra bir de eyalet meclislioluşturulduğuna ve Ankara'nın 1862'de vilayet ismini aldığını belirtti.

Konuşmasına 16. Yüzyıl öncesi seyahatnameler özetleyerek başlayan Korkmaz ALEMDAR, Ankara ya ilişkin ilk gezinin 1539'da gerçekleştiğini belirtti ve daha sonra tarihsel sırasıyla Ankara'ya gelen seyyahları ve bu seyyahların Ankara'ya ilişkin notlarını aktardı.

Üçüncü oturum 19. Yüzyıl Ankara'sı üzerine idi ve oturumun başkanlığını Gönül TANKUT yürüttü. Oturumun ilk bildirisini Ömür BAKIRER v Emre MADRAN tarafından sunuldu. Konuşmacılar 19. Yüzyıl Ankara'sının merkezinde yer alan hanlar ve bedestenlerin ortaya çıkışını, gelişimini ve ticaret merkezinin yapısını seyahatnamelere göndermeler yaparak aktardılar.

19. Yüzyılda Ankara'nın kentsel formunu ve konut dokusundaki farklılaşmaları, dönemin mimarlık ve planlama anlayışı ile birlikte ele alarak aktaran Serim DENEL, konuya ilişkin örnekleri sunarak konuşmasını sürdürdü. DENEL, Ankara'da batılı anlamda ilk mahalle planının göçmenlerin yerleştirildiği Bosnak mahallesinde uygulandığını da konuşmasında belirtti.

Kale-içi olarak adlandırılan bölgenin 19. Yüzyıldaki mekansal özelliklerini aktaran Ayşıl YAVUZ, konuyu mahalle, sokak dokusu ve tek konut birimi detayında ele aldı ve örnekler sunarak özellikle plan tipleri üzerinde durdu.

Gündüz ÖKÇÜN başkanlığında sürdürülen dördüncü oturumun birinci konuşmacısı Erdal YAVUZ, Ankara'nın Bölge içindeki yerini, merkez sancağ olması nedeniyle diğer illerle karşılaştırarak ekonomik etkinliğini ve özellikle dokuma üretim ve satışında etkin olan esnaf örgütlenmesini, 19. Yüzyıl Ankara'sında Ekonomik Hayatın Örgütlenmesi ve Kent-içi Sosyal Yapı adlı bildirisinde aktardı.

"19. Yüzyıl Ankara'sına Demiryolunun Gelişi, Hinterlandının ve Hinterlanddaki Üretim Eylemlerinin Değişimi" başlıklı bildirisini ile İlber ORTAYLI, 1893'de Ankara'ya ulaşan demiryolunun önemini ve etkinliğinin, 1896'da açılan Eskişehir-Konya demiryolu ile yitirilmesini, çünkü bu hatların tahıl toplama merkezlerine yönelik olduğunu belirtti. ORTAYLI, konuşmasında demiryolu sisteminin Anadolu içerisinde entegre olamaması nedeniyle Ankara demiryolunun kısır kaldığını, sistemin entegre olamamasının nedeninin de sermayenin ucuzluğu ve siyasal çekişme konusu olduğunu belirtti.

Oturum başkanı Gündüz ÖKÇÜN, daha sonra İngiliz konsolosluk raporlarını aktararak ve raporlardaki varsayımları belirli verilerle desteklenmesinin amaçlanması gerektiğini vurguladı. 1873-1898 yılları arasında ilişkin raporlardan, nüfusun kentsel toprağa oranla çok az olduğu sonucunu çıkaran ÖKÇÜN, 25 yıl süresince arazi fiyatlarında düşme olduğunu ve tarımsal teknolojik yetersizlik nedeniyle kıtlıkların ortaya çıktığını ve Ankara dışına göç başladığını belirtti.

Seminerin son günü Cevat GERAY'ın oturum başkanlığı ile açıldı, ve ilk konuşmacı Seçil AKGÜN, Kurtuluş Savaşı'nın mekansal stratejisi ve Ankara'nın başkent seçilmesi kararının içeriği üzerinde durdu. AKGÜN, konuşmasında başkentlik kararını destekleyen mekansal ve siyasal kriterleri de aktardı.

Başkent olduktan sonra Ankara'nın geçirdiği mekansal değişiklikleri, özellikle yenilenmeler temelinde aktaran Yıldırım YAVUZ, geniş parsellerde yapılmış ilk apartman örneklerini sunarken, içinde çok sayıda konut biriminin yer aldığı bu yapıların daha sonraki küçük parsellerdeki yoğun yapılaşmaların başlangıcı olduğunu belirtti.

Beşinci oturumun üçüncü konuşmacısı Gülsüm NALBANTOĞLU, bildirisinde, toplumsal ortamın doğurduğu etkiler, teknolojik durumun getirdikleri ve dönemin mimari özelliği, temelinde apartmanlaşma olgusunu ele alırken, yıllardaki mimari özelliği, toplumsal ve ekonomik yapıdan kaynaklandığını belirtti. Jansen planının uygulamaya girdiği dönemle konuşmasına başlayan NALBANTOĞLU, 1928-1930, 1930'lu ve 1940'lı yıllardaki uygulamaları yukarıdaki üç kriterle ele alarak aktarırken, apartmanlaşmanın önceleri bir özentî yapılaşma biçimi iken sonraları kaçınılmaz bir süreç haline geldiğini vurguladı.

Bildirisinde, 1928-1946 yılları arasında kamu yönetim binalarının mimari özelliğini anlatan İnci ASLANOĞLU, yapılaşma sürecinde üç mimarlık akımının yer aldığını belirtti. Birinci Ulusal Mimarlık Tarzı, Batılı Üslup yada Batı Neoklasikçiliği ve 1940'lardaki İkinci Ulusal Mimarlık Tarzı diye adlandırdığı bu üç akıma ilişkin örnekler sundu.

Son oturumu, oturum başkanı Fehmi YAVUZ'un açmasından sonra, sözü ilk konuşmacı olarak Ünal NALBANTOĞLU aldı. Cumhuriyet sonrası Ankara'nın ekonomik ve toplumsal yapısından ve yaratılmak istenen Cumhuriyet burjuvasının yaşam kalıplarından söz eden NALBANTOĞLU, Ankara burjuvasının kapalı, ataerkil ve muhafazakar aile yapısında olduklarını belirterek, Ankara'daki eğlence yerlerini ve buralara devam eden Ankara'lı münevverleri aktardı. NALBANTOĞLU dönemin yaşantı biçimini anlatırken yeni bir sınıfın yaratılmak istendiğini, ulusal bağımsızlığın siyasi bağımsızlıkla bağdaşması isteğinin var olduğunu, ancak bunun başarılmadığını, başarılmanın ise sadece görsel olarak kaldığını belirtti.

"Cumhuriyet Burjuvasının Kent Planlamasına Yaklaşımı ve Jansen Planı" başlıklı bildirisini ile Gönül TANKUT, "Türk Urbanizmi"nin Ankara ile başladığını ve Ankara imar olmasının devrim ölçeğinde olduğunu belirtti. Jansen'in planlama anlayışını ve Jansen Planının özelliklerini aktaran TANKUT, imar planı yarışmasına katılan diğer yarışmacıların ve plan jürisinin yapısını değerlendirdi ve Jansen'in Ankara planında dikkate alınmadığı konular olarak, merkez, yeni şehrin kendine yeterliliği, birincil ulaşım sistemi için alternatif, gecekondulaşma, yaygın konutlaşma ve altyapıyı sıraladı.

Seminerin son konuşmacısı İlhan TEKELİ, Selim İLKİN ile birlikte hazırladıkları bildiriye sunarken, Ankara'nın başkentlik kararının ülkesel mekan organizasyonu ve toplumsal yapıya etkileri bakımından genel bir değerlendirmesini yaptı. TEKELİ, bu değerlendirmeyi yaparken, başkentlik kararının toplumsal ve ekonomik tercihlerden kaynaklandığını diğer ülkelerden örnekler vererek vurguladı. TEKELİ ayrıca değerlendirmeyi doğru yapabilmek için kararın oluşum sürecinin incelenmesi ve yorumlanması gerekliliği üzerinde durdu.

Dünya şehircilik günü üzerine

ALİ ERONAT
SPMMO Sekreter Üye

Önümüzdeki 8 Kasım'da Dünya Şehircilik Günü çeşitli ülkelerde şehircilikle ilgili meslek örgütleri tarafından 32. kez kutlanacak. İlk kez 1950 yılında, Arjantin'li şehir plancısı CARLOS DELLA PAOLERA'nın düşüncesinin gerçekleşmesi ile kutlanmaya başlanmış, Dünya Şehircilik Günü. Paolera'nın düşüncesine kaynak olan etmenleri kestirmek zor değil: Kırsal planlamanın yarattığı göç ile insan ölçeğini terk etmeye başlayan şehirler; metropoller, bu metropollerde niteliğini yitiren hava, su, güneş, yeşil, doğa ve insanın kendisi. Bu kaosa metropoliten sorunları çözme görevi verilen teknik kadroları da eklemek gerek.

Dünya'nın çeşitli yerlerinde patlak veren bu sorunlara yönelik birikimlerin ulusal düzeylerde ve uluslararası düzeylerde tartışılması, paylaşılması düşüncesi "Uluslararası Dünya Şehircilik Günü Organizasyonu"nun kurulmasında etken olmuştur. 1950 yılında bu örgüt kurulduğunda 55 üye ülke vardı. Bu ellibeş üye ülkenin arasında Türkiye'de bulunuyordu.

Ancak 1950 yılından 1977'e kadar Türkiye'de Dünya Şehircilik Günü ile ilgili bir çalışma olmadı. 1977 yılında ise I.D.G.S.A. Şehircilik Araştırma Enstitüsü'nde "Eski Türk Kentleri" üzerine yapılan bir toplantı ile Türkiye'de Dünya Şehircilik Günü kutlanmaya başlanmıştır. 1977'de yapılan ve meslek dışı kitlelere pek bir anlam ifade etmeyen bu kutlamadan hemen bir sene sonraki kutlamada hem daha geniş bir meslek çevresini ilgilendirecek olan "Metropoliten Planlama Sorunları" konusuna yer verilmiş, hem de basın, radyo gibi iletişim araçları ile günün kitlelere maledilmesi çabasına girişilmiştir.

Şunu belirtmek gerekiyor: Daha önceki kutlamaların öncesinde/sonrasında SPMMO Haber Bülteninde çıkan yazılarda da tekrarlandığı üzere Dünya Şehircilik Günü kutlama çalışmalarını iki noktada odaklaşmalıdır. Birincisi şehircilik mesleği sahipleri arasında tartışma, birikim aktarma çalışmalarına yer verilmelidir. Böyle bir kutlamanın gelecek için de anlamlı olabilmesi için güncel problemlerden en önemlileri seçilmeli, bunların çözümüne yönelik toplantılar yapılmalı. Yani Dünya Şehircilik Günü bir ya da birkaç konunun açık-

lığa kavuştuğu bir genel forum niteliği taşımalı öncelikle. Bu arada da müjdeyi hemen verelim: Bu seneki kutlama programını Ankara'da ODTÜ şehir ve Bölge Planlama Bölümü öncülüğünde hazırlanan bir seminer oluşturuyor. Seminere 60-70 dolaylarında (şimdiden kesin değil) bildiri sunulacak. Bu denli büyük bir seminerin şehir planlama mesleği için önemli bir değerlendirme niteliği taşıması bekleniyor.

Dünya Şehircilik Günü'nün odaklaşması gereken diğer konu da şehir problemlerin geniş halk yığınları ile paylaşılması."Şehir problemleri halka anlatılması" demiyorum, çünkü, onlar bu problemleri zaten yaşıyorlar. Kızılay'da açılacak bir çadır sergisi ile bu problemleri sergilemenin bir anlamı yok. Anlamdışı olan bu problemlerin çözüm yolları konusunda çözüm yolları üzerine geniş bir kamuoyu çalışması yapılmalı. Çözüm yolları konusunda yapılacak kamuoyu çalışmaları karar vericilere (bir başka deyişle siyasilere) geriye dönüşü olmayan yollar olmalı. Kısaca geniş kitlelerle bütünleşip, şehir problemleri üzerine olan önerilerimizi toplumumuza mal ettirmeliyiz, eğer metropollerimizin ileride bir kaos olmasını bir parça önlemek istiyorsak.

Bunun da yolları sınırlı. Kitlelerle yüze yüze ilişki kurmak hem zor, hem de bir yerde anlamsız. Ama kitleleri temsil eden örgütlere kamuoyu yaratma çalışmaları için başvurulabilir. Bu konuda da engel Türkiye'de insanın yaşam çevresindeki sorunlarına bir bütün olarak sahip çıkan örgütlerin yokluğu. Kitlelerle bağ kurabilmek için geriye belediyeler kalıyor. Bu genel geçerliliği olan bir yöntem. Ancak günümüz koşullarında hareketle bir kamuoyu çalışması yapmak oldukça güç. Bu nedenle geniş kitlelerle iletişim kurma amacı bu sen ancak basın-yayın organlarında (o da gerçekçi sevilir) yer alacak birkaç açıklama/söyleşme haber ile sınırlı kalacak. Ama bundan sonra hergeçen gün elde ettiğimiz birikimler bir sene sonraki Dünya Şehircilik Günü için bir taban olmalı. Yerel yönetimlerle beraber kitlelerle sorunları paylaşmanın, şehir problemlerinde karar vericiler için "geriye dönüşmezlik" taşıyan çözümleri kamuoyuna mal etmenin yolları aranmalı.

üyelerden

Planlama ve plancılar

mit ÖZCAN
ehir Plancısı

lanlama kıt kaynakların optimum dağılımını ağılama çabasından kaynaklanır. Kent planlaması kavramı, her ne kadar ilk yerleşimlerin ortaya çıkması ile kendiliğinden olmuş da, bu konudaki ilk bilinçli eylemler sayı devriminden sonraya rastlar.

ınmayi devrimi günümüzde kullanılan anlam-ki kent kavramını yaratmıştır. Kırsal alanırdan kentsel yerleşmelere doğru büyük bir için başlaması, artan nüfusa ve çeşitlenen ntsel gereksinmelere uyum gösteremeyen ken-n pek çok mekansal sorun yaratması, kent-rin oluşan bu yeni üretim ilişkilerine uy-n yeni bir biçim almasını zorunlu kılmıştır.

ınmayi devriminin doğal sonuçlarından bir-geri de iş bölümünün artması ve giderek yınlaşması olgusudur. İşte bu nedenlerle im dünyada kent planlaması ile uğraşan "mes-k ahmaklığı" denilen hastalığa tutulmuş, ni, ben olmazsam bu işler olmaz diyen ba-kişiler ortaya çıkmıştır. Kent planları, ger pek çok şey gibi yaşayanların gerek-nimlerinden doğan bir bütün olmaktan çıkıp yörede hakim olan üretim ilişkilerinin-iden üretilebilmesi için gerekli mekan-llanımının yaratılması biçimine dönüştürül-ıştır.

zler her ne kadar planlamanın disiplinler-ası toplu çalışma ürünü olacağını kabul e-p savunuyorsak da, disiplinler arası toplu ir girişim ve davranış biçimini gelenekleş-trememiş durumdayız. Şüphesiz bu geleneksiz-ği mazur göstermek için, eğitim kurumların-ı ya da iş yerlerindeki aksaklıkları öne sü-ebiliriz. Ama, tek tek kent plancıları ola-ık bizler bu tür eğitim ve uygulama girişim-erine karşı ileriye görürücü öneri ve ele-irilerle üstümüze düşen tüm görevleri yer-i getirdiğimizi iddia edebilir miyiz?

lanlarımızı yaparken neyi, ne ölçüde optimi- ediyoruz? Geliştirilmiş bazı kentsel stan-ırtların geçerliliği nedir? Planlamaya ön- bul olarak giren bu tür standartlar her yö- için geçerli olabilir mi? vs. mesleki pek- ok soru üretmek olasıdır. Örneğin, "Kişi ba- na 7 m² yeşil alan" kabulü sınıranmış mıdır? eşil alan neden 7 m² dir de 5 ya da 25 m² gildir, yeşil alanı 7 m² olarak belirleyen- tür bir mantık dizini dir? Bu standartlar- işmez bir doğru olarak sunulmakta, bizler- tartışmaksızın planlanan yöreye de stan-ırtların geçerliliğini araştırmaksızın ya- salt planımızın kabul görüp geçerlilik ka- nmasını sağlama amacı ile sorunların üzeri-

ne gitmek yerine aynen yansıtmakla bu tür tartışmalı konularda var olması kaçınılmaz olan yanlışlıkları plana geçirerek yeni so-runlar üretmekte ve büyük bir olasılıkla yan-lışların sürdürülmesine hizmet etmekteyiz. Kanımızca planlamayı ilgilendiren benzeri ko-nularda bazı sorunların ortaya atılarak tar-tışılması ve ortak kabul görececek görüşlerin üretilmesi için daha fazla geç kalmamakta yarar vardır.

Üretim ilişkilerinin yeniden üretilmesi için gereken mekan kullanımının yaratılması, kuru-lu düzen ile birey arasında uzlaşma sağlanma-sı ve sorunlara çözümler getirilmesinin ara-çlarından birisi de kent planları, bunu sağ-lamakla yükümlü olan kişi de şüphesiz kent plancılarıdır.

Oluşması çok uzun zaman alan, geri dönülmez maliyetler ve toprağın kıt kaynak olma nite-liğinden dolayı rant yaratan, içinde yaşayan-lara kendilerini yeniden üretebilmeleri için gerekli fizik mekanı sağlayan kent ve bu kent-in planlamasının, bu bağlamlar içinde ele- alınmasında yarar görüyoruz. Tepeden inme ci olmak yerine, yöre halkının gereksinmelerini göz önüne alarak, yöre halkı ile organik bağ-lar kurup onların da katılımlarını sağlaya-rak daha gerçekçi planlama çabalarına, yap-tığımız için sosyo-ekonomik ve sosyo-politik önemini görardı etmeksizin girişilerek, tar-tışma ortamları yaratılmalıdır.

9.sayfadan devamı

Toplu Konut Yasası uygulaması başladığında Gecekondu Yasası'nın önemi bir ölçüde azalacaktır. Amaçları birbirine paralel iki yasa arasında gerekli dengenin kurulması gerekir. Yoksa 775 sayılı yasanın iptali veya bu yasa-da yapılması gerekecek değişiklikler sözkon-usudur.

Kısaca, 2487 sayılı Toplu Konut Yasası uy-gulamalarının sonucu, 775 sayılı Gecekondu Yasasının geleceği de bir ölçüde biçimlene-cektir.

(devam edecek)

- (1) Konut Sorunu dergisi, sayfa 5.(5 Mart 1979 tarihli Cumhuriyet Gazetesi eki.)
- (2) "Dünya Konut İstatistiklerinin Yorumlanması" Prof. Kemal Ahmet Arğ. (Konut Kurultayı' na sunulan bildiri-1974)

I. Türkiye şehircilik kongresi

program :

I. TÜRK KENTLERİNİN TARİHİ

- Kentiçi Ulaşımının Tarihsel Gelişimi (Tevfik ÇAVDAR)
- 19. Yüzyılda İzmir Kenti (Rauf BEYRU)
- Osman Nuri Ergin (Selahattin YILDIRIM)
- İstanbul Limanının Kuruluşu (Ekmeî DERYA)

II. TARİHSEL ÇEVRE KORUMASI

- Çeşitli Türk Kentlerinde Uygulanan Koruma Planlarının Değerlendirilmesi (Nuran ZEREN)
- Trabzon Kale İçi Koruma Planı (Emre AYSU)
- Anıtlar Yüksek Kurulunun Yapısı, Kararları ve Karar Değişiklikleri (Besim ÇEÇENER)
- Safranbolu Koruma Planı (İsmet OKYAY)
- İzmir Kemeraltı Koruma Planı (Ümit Serdaroğlu)
- Planlı Dönemde, Tarihsel Çevrenin Korunması ve Değerlendirilmesinde Kamu'nun Yaklaşımı (Emre MADRAN, Nîmet ÖZGÖNÜL)
- Tarihsel Çevrenin Korunması mı, Tarihsel Çevrenin Savunması mı? (Okan ÜSTÜNKÖK)
- Kentsel Korumada Hava Fotografları ve Fotogrametrisinin Rolü (Alpay ÖZDURAL, Tuğrul KANIK)

III. TÜRK KENTLERİNİN YAPISI

- Az gelişmiş Ülkelerde Metropolitenleşme Süreçleri (Mübeccel Kıray)
- Ankara'da Konut Pazarı Analizi (Ali TÜREL)
- Az gelişmiş Ülke Metropolitenleşmesinde Ekonomik Parçalanmışlığın Mekansal Parçalanmışlığa Yansımaları (İsmet KILIÇ-ASLAN)
- Ereğli'de Toplumsal Yapı Fiziksel Yapı İlişkileri (Yalçın ÜNAL)

- İstanbul Metropolitan Alanı İçinde Boğaz'ın İşlevi (Mehmet ÇUBUK)
- Kent Yapısını Oluşturan Süreçler (Murat BALAMİR)
- Kent Merkezlerinin Yapısı (Aret GÜLMEZ)
- Doğu Karadeniz Kentlerinde Merkez Yapısı (Cemal ARKON)
- Türkiye'de Para Politikasındaki Değişikliklerin Taşınmaz Mallar Piyasası Üzerindeki Etkileri (Nîmet KALKAY)

IV. GECEKONU-KONUT

- Kırdan Kente Göçenlerin Yattıkları Kaynak Akımları (Kemal KARTAL)
- Küçük ve Marjinal İşkolları Arasında İş Değiştirme Olgusu ve Önemi (Tansî ŞENYAPILI)
- Düşük Gelirli Grubun Kente Uyumu Olarak Gecekondu (Feral EKE)
- İşçi Konutu Olarak Gecekondu (Erhan ACAR)
- Yurtiçi ve Batı Avrupa Örneklerinde Göçmen İşçilerin Yaşam Çevreleri ve İlgili Planlama Sorunları (Sevin OSMAY)

V. YEREL YÖNETİMLER VE PLANLAMA HUKUKU

- Yerel Özerklik ve Kent Planlaması (Ruşen KELEŞ)
- Türk Planlamasında Bölgeleme ve İmar Yönetmelikleri (Tamer GÖK)
- Belediyelere İlişkin Güncel Uygulamalar (Halil ÜNLÜ)
- İstanbul Metropolitan Alanı Belediyelerine İlişkin Uygulamalar (Yücel ÜNAL)
- İmar Hukuku (Esin KÜNTAY)
- İmar Kanununun Gelişmesi (Tankut ÜNAL)
- Konut Alanında Üretici ve Örgütleyici Yerel Yönetim, Batıkent, Katılımcı Yönetim ve Örgütlenme Modeli (Korel GÖYMEN)

• Kamulaştırma Uygulamaları (Tului SÖNMEZ)

VI. İMAR PLANI UYGULAMALARI

- Trabzon İmar Planı Uygulamasının Değerlendirilmesi (K.T.Ü)
- İstanbul Çevre Belediyelerinde İmar Planı Uygulamaları (İ.D.M. M.A.)
- Antalya Planlama Çalışması (Zühtü CAN)
- Samsun Planlama Çalışması (Saffet ATİK)
- Türkiye'de İmar Planı Yarışmaları Tarihi (K. Ahmet ARU)
- İller Bankasının Yaptığı ve Yaptığı İmar Planlarının Değerlendirilmesi (İlhan GÜLGEÇ)
- İmar Planlarında Değişiklikler ve İlgili Süreçler (Ferudun DUYGULUER)
- İmar Planı Açıklama Raporlarının Değerlendirilmesi (Ergun UNARAN)

VII. MESLEKLERARASI İLİŞKİLER AÇISINDAN ÇEVRE DÜZENLEMEDE UZMANLIK ALANLARI AYRIŞIMI

- Kent Planlama Mesleğinin Kurumsallaşması ve Kent Plancılarının Uygulamadaki Konumu (Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası)
- Peyzaj Mimarlarının Kent Planlamadaki Konuları (Peyzaj Mimarları Derneği)
- Kent Planı Uygulamalarında Harita Mühendislerinin Konuları (Harita Mühendisleri Odası)
- Mimarların Kent Planlamasındaki Etkileri ve Bugünkü Konuları (Mimarlar Odası)
- Çevre Planlamada Çevre Mühendislerinin Konumu (Çevre Mühendisliği Bilimleri Derneği)

VIII. ÇEVRECİLİK VE KIYI KULLANIMI

- Türkiye'de Turizm Planlaması Çalışmalarının Değerlendirilmesi (Baykan GÜNAY)
- Kıyıların Ussal Kullanımı (Haydar KARABEY)
- Ege Kıyılarındaki Uygulamalar (Numan TUNA)
- Ankara Gölbaşındaki Gelişmeler (ODTÜ Şehir Pl.5.sınıf öğrencileri)
- Ege Üniversitesinin Ege Kıyılarındaki İmar Planı Çalışmaları (Ege Üniversitesi) (*)

TMMOB Cumhuriyet'ten günümüze teknik kongre programı :

16 Kasım 1981

KENTLEŞME, YAPILAŞMA, ÇEVRE
Oturum Başkanı : Teoman ALP-TÜRK

Cumhuriyet Dönemindeki Planlama ve Gelişimin Değerlendirilmesi
(İlhan TEKELİ)

Cumhuriyet Döneminde Planlama ve Uygulamanın Yasal Araçları
(Cevat GERAY)

Oturum Başkanı : Yavuz ÖNEN
Kamu Toprakları ve Kentleşme
(Tului SÖNMEZ)

Kentsel Konut Politikaları, Yasal Örgütsel Yapının Gelişimi-Değerlendirme
(Türkey ATEŞ, Özcan ALTABAN, Mehmet ADAM, Çağatay KESKİNOK)

Toplu Konut Üretiminde Teknolojik Boyut ve Yapı Malzemeleri Üretimi Üzerine Değerlendirme
(İnşaat Mühendisleri Odası)

Ülkesel Gelişme, Çevre Sorunları Üzerine Genel Değerlendirme
(Aydan BULCA)

Kentsel Gelişme ve Çevre (Planlama, Örgütlenme ve Yasal Çerçevesi)
(Azmi TAVLI, Öznur ÖZER, Nilgün ATEŞ, Nuran TALU)

17 Kasım 1981

MADEN, SANAYİ, ENERJİ, ULAŞIM
Oturum Başkanı : Aybars UNGAN

Türkiye'de Enerji Sorunu
(İsmail KULAKSIZOĞLU)

Enerji Politikaları ve Cumhuriyet Dönemi
(Elektrik Mühendisleri Odası)

Cumhuriyet'ten Günümüze Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Ulaştırması
(Naci ÇANKAYA)

Cumhuriyet'ten Günümüze Genel Ulaşım Politikaları
(Mete ORER)

PANEL :

Cumhuriyet'ten Günümüze Mandenciligimiz
Panel Yöneticisi : İhsan KARABABA
Katılanlar : Murat TURAN, Melih TÖRELİ, Saldıray İLERİ

18 Kasım 1981

TARIM, ORMANCILIK

Oturum Başkanı : İsmet Rıza ÇEBİ

Ormanların Korunması ve Gözetilmesi
(Zati ERON)

Ormanlardan Sosyal Faydalanma
(Ömer Sırrı ERKULOĞLU)

Oturum Başkanı : Avni BAŞDOĞAN

Cumhuriyet'ten Günümüze Tarım Politikaları ve Tarımda Eğitim, Örgütlenme ve Yayım Çalışmaları
(Sami DOĞAN)

Cumhuriyet'ten Günümüze Tarımdaki Teknolojik Gelişmeler
(Sezai BAYRAKTAR)

Tarım Kökenli Kimya Sanayi
(Ömer KULELİ)

Tarım Sektörüne Kimya Girdileri
(Ahmet ARZAN)

19 Kasım 1981

MİMARLIK, MÜHENDİSLİK

Oturum Başkanı : Ahmet SÖNMEZ
Frankfurt Okulunda Teknoloji
(Tevfik BALCIOĞLU)

Cumhuriyet Döneminde Bilim Teknoloji Politikaları
(Ergun TÜRKCAN)

Mühendis-Sanayileşme-Dönüşüm
(Ali ARTUN)

Oturum Başkanı : Çelen BİRKAN
Bilginin Yıpranması ve Mühendis Sürekli Eğitimi
(Ali ARTUN)

Teknik Eğitim
(Uğur TUĞBAŞ, Nazan HEKİM)

Mimarlık Eğitimi
(Behiç AK, İhsan BİLGİN, Karhan GÜMÜŞ)

Örgün Endüstriyel Mesleki ve Teknik Eğitim
(Yıldırım KOÇ)

20 Kasım 1981

MİMARLIK, MÜHENDİSLİK

Oturum Başkanı : Bülent DAMAR
Bilim-Teknoloji-Mühendislik
(KMO Teknoloji Komisyonu)

Cumhuriyet Döneminde Mühendis ve Mimar Örgütlenmeleri
(Murat GÜMRÜKÜOĞLU, Nejat HAKSAL)

Üretim Yerinde İktidar İlişkileri
(Nejat ACAR)

Emek Sürecinde Farklılaşma
(Şule TORUN)

MADEN, SANAYİ, ENERJİ, ULAŞIM
Oturum Başkanı : Arif MERDOL

Cumhuriyet Döneminde Sanayileşme Politikaları
(Murat GÜLTEKİNGİL)

Son Dönemdeki Sanayileşme Politikaları
(Yavuz ZEYTİNOĞLU)

Aşar'ın Kaldırılması ve Sanayileşmeye Etkileri
(Asaf Savaş AKAT)

Gelişme ve Eşitsiz Gelişme Yasası
(Yalçın KÜÇÜK)

(* Şehircilik Kongresi programı devamı :

. Fiziksel Çevrenin Düzenlenmesinde Örgüt Karmaşası
(Aydan BULCA)

X. KENT İÇİ ULAŞIM

Dolmuş, Minibüs (İbrahim ŞANLI)

Konut Alanlarında Ulaşım Planlamasında Yeni Kavramlar ve Uygulamalar (Erhan ÖNCÜ)

İstanbul'da Deniz Ulaşımı
(Tülay KILIÇASLAN)

Türkiye'de Ulaşım Planlama Deneyimleri (Gökhan MENTEŞ)

Türkiye'de Kent İçi Politikalarının İç Çelişkileri
(Tarık OKYAY)

Türkiye için Yeni Bir Ulaşım Planlama Yöntemi Önerisi
(Cüneyt ELKER)

kısa haberler

1. TÜRKİYE ŞEHİRCİLİK KONGRESİ

6-7-8 Kasım 1981, ODTÜ Ankara

32. Dünya Şehircilik Günü dolayısıyla yapılacak kutlama çalışmaları için Türkiye Daimi Alt Komitesi, bu yıl ODTÜ şehir ve Bölge Planlama Bölümü görevlendirmiştir. Şehir ve Bölge Planlama Bölümünde öğretim üyeleri ve ŞPMMO Yönetim Kurulundan bir üyenin de katılımıyla oluşan komisyon, 1. Türkiye Şehircilik Kongresi adlı 3 gün sürecek bir kongreyle Dünya Şehircilik Günü'nü Kutlama kararı almıştır.

ATATÜRK VE TARIM HAFTASI KUTLANDI

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanlığı tarafından Atatürk'ün 100. Doğum yılı nedeniyle düzenlenen "Atatürk ve Tarım Haftası" 12-16 Ekim tarihleri arasında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinde yapılmıştır. Hafta içinde çeşitli konferanslar verildi, sergiler açıldı, ve gösteriler yapıldı. Peyzaj Mimarisi Bölümü de, Hafta dolayısı ile çeşitli çevre sorunlarını konu alan düzenleme projelerini, koruma projelerini sergiledi.

KENT-KOOP, TOPLU KONUT YASASI İLE İLGİLİ BİR PANEL DÜZENLEDİ.

17.10.1981 tarihinde İmar ve İskan Bakanlığı Toplantı Salonunda Kent-Koop tarafından düzenlenen "Toplu Konut Kanunu ile Kooperatiflere, Birliklere Sağlanan Olanak ve Öneriler" konulu panelde son günlerde ilgi çeken gelişmeler tartışıldı. Kent-Koop Koordinatörü Ergun UNARAN'ın yönettiği panele İmar ve İskan Bakanlığında Münir ALPSOYLU, Siyasal Bilgiler Fakültesinden Cevat GERAY, Emlak Kredi Bankasından Gülin GÜNAL, ODTÜ'den Erhan KARASMEN, OYAK-KUTLUTAŞ'tan Tali KÖPRÜLÜ, MESA'dan Aykut MUTLU, OYAK'tan Sabahattin SAĞIROĞLU konuşmacı olarak katıldılar.

Konut Sek. No.4/4-06
Yenişehir
ANKARA

gönderen: tmmob şehir planlama
mimar ve mühendisleri odası

gideceği yer:

28 Ekim 1981

TMMOB Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası Yayın Organı

Baskı: EKONOMİST TESİSLERİ-Tel:18 37 31

İlan Koşulları : Sütun cm'si:175TL/1/2 Sayfa 7.500 TL, Tam Sayfa 14.500 TL Yayın ve Kültür faaliyetleri ilanlarında % 20 indirim yapılır.

ÜYE AİDATLARINIZI PAMUKBANK 210393-1
NUMARALI HESABIMIZA YATIRABİLİRSİNİZ.

